

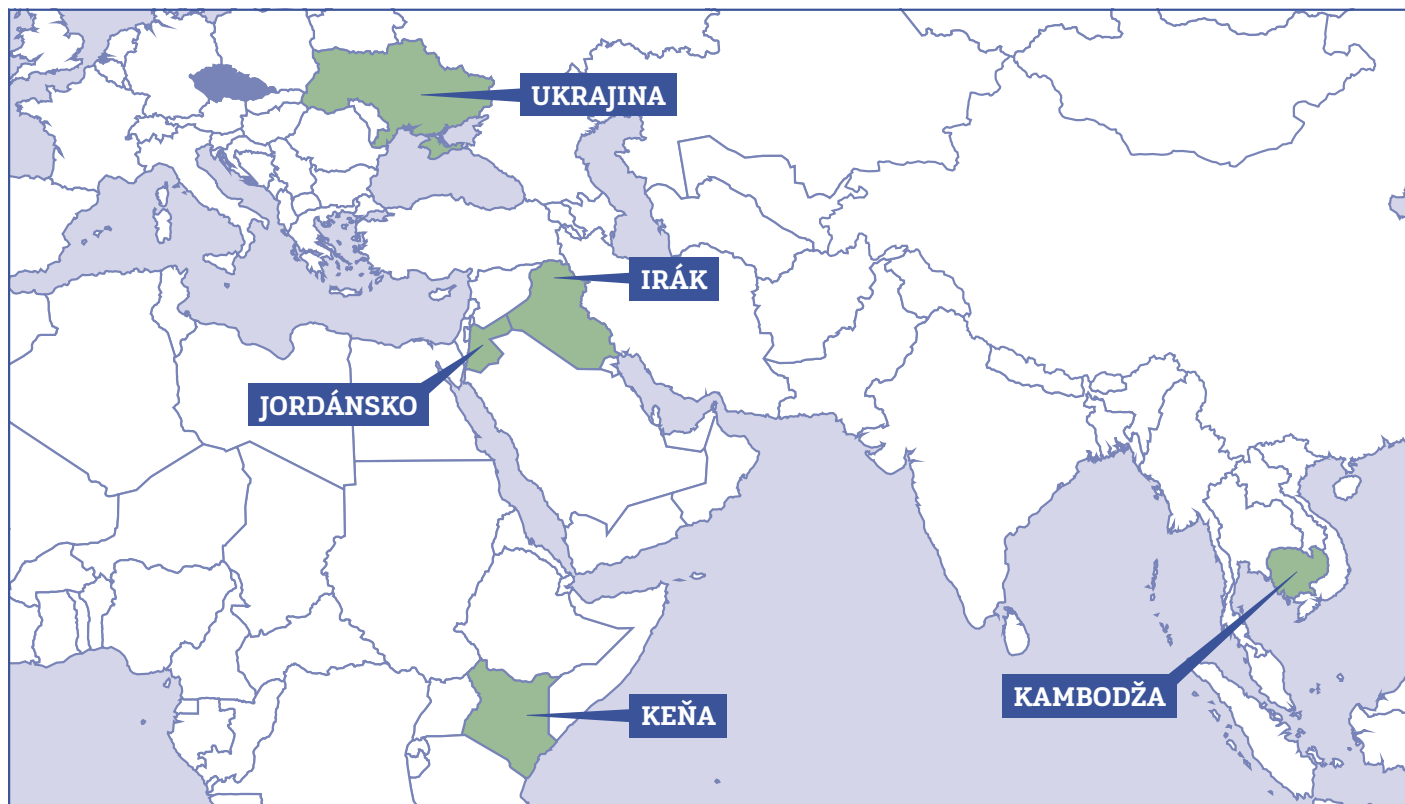
Stálý zdravotně
humanitární program
MEDEVAC
2015

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Realizace programu MEDEVAC v roce 2015

Nemocnice, které se podílely na programu

Vydalo Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, listopad 2016.

Vytiskla Tiskárna Ministerstva vnitra v Praze v roce 2016.

Všechny fotografie byly zveřejněny se svolením autorů.

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA

Světové společenství stojí před jednou z největších výzev 21. století, kterou je téma uprchlictví a migrace. Když jsem na začátku roku 2014 nastupoval do svého úřadu, počet lidí, kteří byli nuceni opustit své domovy, poprvé od 2. světové války překročil hranici 50 milionů osob. Rok 2015 v tomto ohledu nebyl nikterak radostnější. Ozbrojené konflikty na Blízkém východě, na Ukrajině či mnohé zdroje nestability v Africe zapříčinily, že počet nuceně vysídlených lidí dosáhl v roce 2015 počtu 65,3 milionů. Tyto pohyby obyvatelstva negativně zasáhly nejvíce státy, jako jsou například Jordánsko, Pákistán, Libanon, Irák, Turecko nebo Etiopie.

V roce 2015 se uprchlická krize naplno projevila také v Evropě. Jsem přesvědčen, že Evropa ji musí řešit demokraticky, dle zákonných opatření, s ohledy ke své

humanitární tradici, ale také a především v zájmu bezpečnosti jednotlivých států a jejich občanů.

V tomto smyslu vnímá Česká republika opatření v zemích, odkud lidé nuceně odchází, a pomoc v zemích, kam se po svém útěku jako první uchylují, jako klíčovou odpověď na současnou uprchlickou krizi. Zajištění lidské důstojnosti v otázkách bydlení, stravy, zdravotní péče, vzdělávání dětí či zaměstnání vyžaduje přítomnost v takto postižených oblastech. Nabízená pomoc a podpora České republiky je proto směřována jak uprchlíkům, tak místním komunitám a rozvoji jejich infrastruktury, a to přímo nebo prostřednictvím mezinárodních partnerů.

Jedním z programů, které pomáhají v místech zasažených humanitární krizí a v místech, kde není dosta-

tečně rozvinutá specializovaná lékařská péče, je i zdravotně humanitární program MEDEVAC. V lednu 2015 schválila vláda České republiky pokračování tohoto programu, který je koordinován Ministerstvem vnitra. Tento program, jehož historie sahá až do roku 1993, se zaměřuje na poskytování specializované zdravotní péče znevýhodněným skupinám obyvatelstva, zejména uprchlíkům.

Jsem velice rád, že Ministerstvo vnitra může v předkládaném materiálu prezentovat konkrétní výsledky tohoto programu v roce 2015.

ZDRAVOTNĚ HUMANITÁRNÍ PROGRAM MEDEVAC

Zdravotně humanitární program MEDEVAC (dále jen Program MEDEVAC) je zaměřen na poskytování lékařské péče zranitelným skupinám osob v regionech zasažených humanitární krizí či přírodní katastrofou. Léčba je poskytována zdarma a výhradně civilistům (převážně ženám, dětem a starším osobám), kteří se nacházejí ve vážném zdravotním stavu, nebo jim jejich zdravotní stav neumožňuje vést důstojný život.

Zdravotně humanitární pomoc pomáhá odstraňovat bariéry lidem se zdravotním postižením a pomáhá jim naplňovat jejich základní lidské právo – právo na zdravotní péči. Úspěšně naplňovat toto právo znamená pozitivně ovlivňovat zdravotní profil uprchlických populací, snižovat riziko vzniku epidemií, předcházet trvalé invaliditě či zamezit ztrátám na životě.

Česká republika je přesvědčena, že aktivní role v zemích původu či zemích prvního vysídlení ve formě spolupráce na budování a podpoře jejich kapacit, stejně jako přímá pomoc uprchlíkům, přispívá ke stabilizaci zemí, které hostí největší počty lidí, kteří byli nuceni opustit své domovy, a k reálnému naplňování základních lidských práv takto dotčených lidí. Jedním z praktických nástrojů této politiky je právě program MEDEVAC.

Program MEDEVAC je koordinován Ministerstvem vnitra a probíhá v úzké mezirezortní spolupráci mezi dalšími zúčastněnými ministerstvy, konkrétně mezi Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem obrany a Armádou ČR. Od roku 2016 se do programu MEDEVAC zapojilo Ministerstvo průmyslu a obchodu.

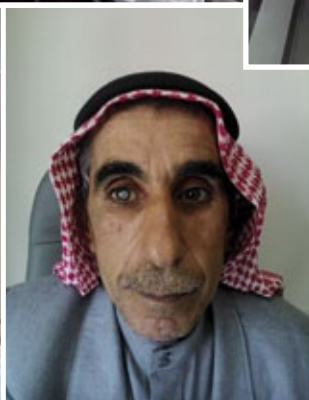
Realizace programu MEDEVAC

Humanitární evakuace zdravotně postižených obyvatel na léčení do ČR (od roku 1993)

Vysílání českých lékařských týmů do zahraničí (od roku 2013)

Odborné stáže lékařů z oblastí postižených humanitární krizí v ČR (od roku 2015)

Poskytování peněžních darů do zahraničí na podporu a rozvoj infrastruktury v zemích zasažených válkou či přírodními katastrofami (od roku 2016)

PROGRAM MEDEVAC V ROCE 2015

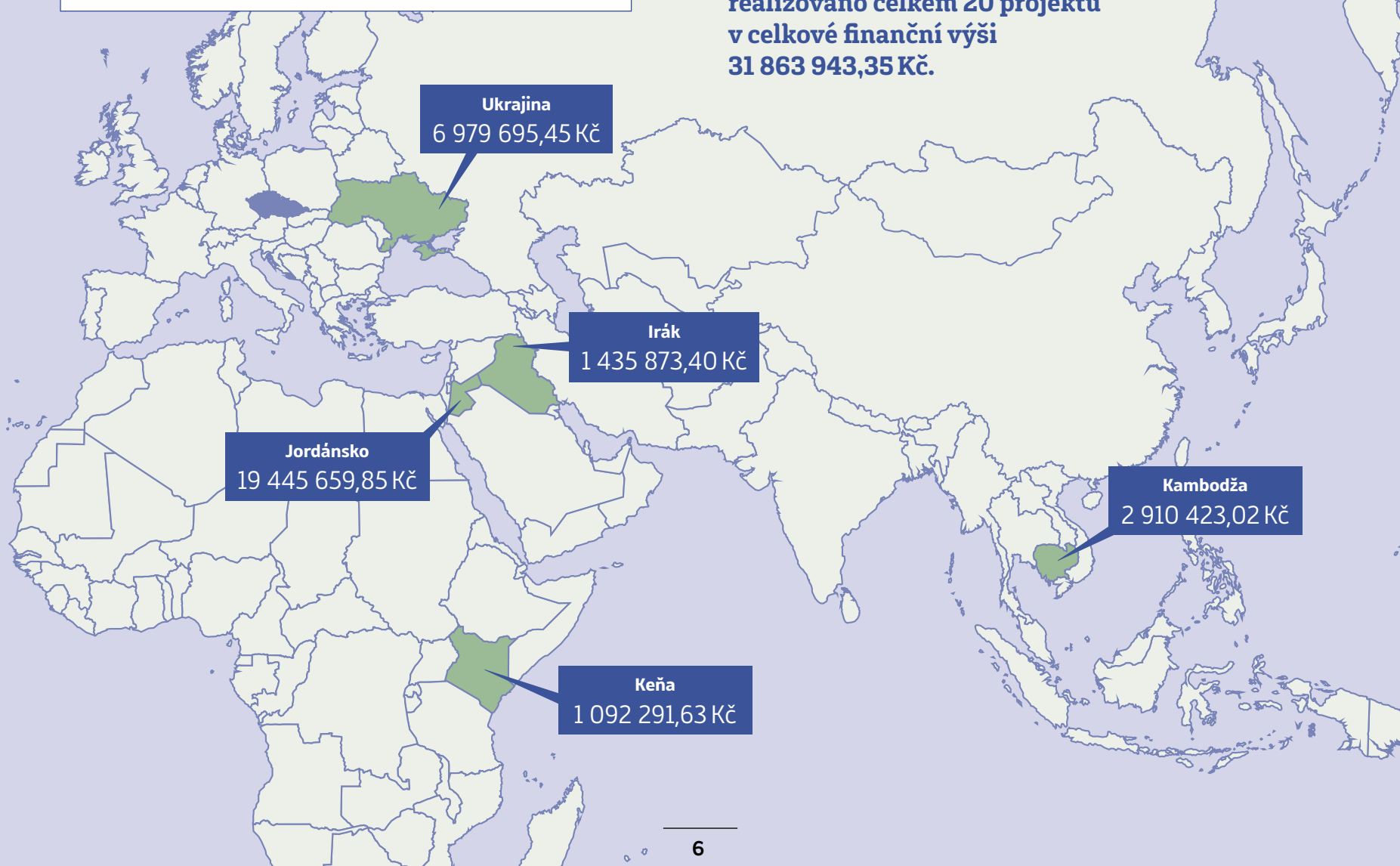

Program MEDEVAC se v roce 2015 uskutečňoval na základě usnesení vlády č. 45 ze dne 19. ledna 2015 o pokračování programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC) pro rok 2015.

Program se realizoval v pěti zemích – v Jordánském hášimovském království (Jordánsku), Irácké republice – Regionu iráckého Kurdistanu (Iráku), Ukrajině, Kambodžském království (Kambodži) a Keňské republice (Kenii).

Na implementaci programu v daných zemích se podílelo celkem 6 českých fakultních nemocnic v přímé působnosti Ministerstva zdravotnictví: Fakultní nemocnice v Motole, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (dále jen VFN), Nemocnice Na Bulovce, Fakultní nemocnice Olomouc, Fakultní nemocnice Hradec Králové a Fakultní nemocnice Ostrava.

V průběhu roku 2015 bylo realizováno celkem 20 projektů v celkové finanční výši 31 863 943,35 Kč.

PROGRAM MEDEVAC V ROCE 2015 V ČÍSLECH

244

odborných operačních
výkonů v zahraničí

12

specializovaných
lékařských týmů
vyslaných do zahraničí

více než
500

vyšetřených pacientů
v rámci indikačních
zdravotních prohlídek

2

zdravotně humanitární
evakuace na léčení do ČR

2

odborné stáže
zdravotnického personálu
z oblastí postižených
humanitární krizí v ČR

proplacení

1

kardiochirurgické operace
v zahraničí na urgentní
žádost UNHCR

33

neinvazivních zákroků

3

rekognoskační cesty
za účelem přípravy
budoucích misí

PŘEHLED AKTIVIT PROGRAMU MEDEVAC V ROCE 2015

Fakultní nemocnice v Motole

Jordánsko

9. 2.–19. 2. 2015

Dětská kardiochirurgie – operace 10 dětí s vrozenou srdeční vadou

1. 6.–9. 6. 2015

Dětská kardiochirurgie – operace 9 dětí s vrozenou srdeční vadou

Ukrajina

14. 7. 2015–srpen 2015

Zdravotně humanitární transport do ČR a léčba 2 pacientů

Keňa

19. 10.–31. 10. 2015

Dětská kardiochirurgie – operace 15 dětí s vrozenou srdeční vadou

Kambodža

14. 6.–20. 6. 2015

Rekognoskační cesta – příprava lékařské mise se zaměřením na dětskou kardiochirurgii

12. 9.–27. 9. 2015

Dětská kardiochirurgie – operace 13 dětí s vrozenou srdeční vadou

Fakultní nemocnice Ostrava

Ukrajina

14. 7. 2015–říjen 2015

Zdravotně humanitární transport do ČR a léčba 2 pacientů

29. 9.–15. 10. 2015

Odborná stáž ukrajinského chirurga na Popáleninovém centru FN Ostrava

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

Jordánsko

19. 4.–24. 4. 2015

Rekognoskační cesta – příprava lékařské mise, předvýběr pacientů

27. 5.–6. 6. 2015

Traumatologie – operace 14 ortopedických rekonstrukčních případů

Ukrajina

14. 7. 2015–únor 2016

Zdravotně humanitární transport do ČR a léčba 3 pacientů

Irák – Region iráckého Kurdistanu

1. 11.–1. 12. 2015

Odborná stáž 5 kurdských lékařů a 3 osob středního zdravotnického personálu

Fakultní nemocnice Olomouc

Jordánsko

16. 5.–19. 5. 2015

Rekognoskační cesta – příprava lékařské mise, zaměření na traumatologii a oftalmologii

1. 9.–17. 9. 2015

Traumatologie – 30 operací rekonstrukční traumatologie končetin a následná pooperační rehabilitace

Nemocnice Na Bulovce

Jordánsko

6. 5.–15. 5. 2015

Ortopedie – operace 13 pacientů

Plastická chirurgie – operace 12 pacientů

25. 11.–4. 12. 2015

Ortopedie – operace 11 pacientů

Plastická chirurgie – operace 17 pacientů

Aplikace celkem 33 injekcí do kolenních kloubů

Ukrajina

14. 7. 2015–únor 2016

Zdravotně humanitární transport do ČR a léčba 2 pacientů

Fakultní nemocnice Hradec Králové

Jordánsko

16. 5.–19. 5. 2015

Rekognoskační cesta – příprava lékařské mise, zaměření na traumatologii a oftalmologii

12. 10.–18. 10. 2015

Oftalmologie – 100 operací očních katarakt

Ukrajina

1. 10. 2015–prosinec 2015

Zdravotně humanitární transport do ČR a léčba 1 pacientky

JORDÁNSKÉ HÁŠIMOVSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Jordánsko je jednou ze zemí nejvíce postižených uprchlickou krizí vyvolanou občanskou válkou v Sýrii a nepokoji zmítaném Iráku. V roce 2015 tato země s 6,5 mil. obyvateli na svém území hostila podle údajů UNHCR téměř 640 tisíc uprchlíků. Česká republika usiluje o zlepšení životních podmínek uprchlíků a podporu místní hostitelské společnosti, jejíž infrastruktura se s přílivem uprchlíků nachází pod značným tlakem.

Cílem programu MEDEVAC v Jordánsku bylo zejména zlepšení kvality života lidem bez možnosti přístupu k odborné lékařské péči. Pomoc českých lékařů v Jordánsku se proto zaměřovala na zranitelné skupiny oby-

vatelstva, převážně syrské uprchlíky a sociálně slabé jordánské občany.

Spektrum operací zahrnovalo složité kardiochirurgické operace u dětských pacientů; poúrazové, vrozené a degenerativní vady pohybového aparátu; komplexní defekty a chirurgické rekonstrukční případy; zákroky v oblasti oftalmologie.

Program MEDEVAC si dokázal v průběhu roku vytvořit v Jordánsku síť spolupracujících organizací a jedinců, kteří ve spolupráci s českým Zastupitelským úřadem v Ammánu pomáhali program MEDEVAC v daném teritoriu etablovat a ukotvit.

Projekt v číslech

216

uskutečněných odborných operací
(dětská kardiochirurgie, oftalmologie,
traumatologie, ortopedie, rekonstrukční
a plastická chirurgie)

Více než

400

vyšetřených pacientů v rámci indikačních
zdravotních prohlídek

10

vyslaných lékařských týmů za účasti 5 českých
nemocnic (VFN, FN Motol, Nemocnice Na Bulovce,
FN Olomouc a FN Hradec Králové)

33

neinvasivních zákroků u pacientů
(zajištění pohyblivosti kolenního kloubu)

2

rekognoskační mise
(FN Olomouc + FN Hradec Králové, VFN)

Proplacení

1

kardiochirurgické operace syrského dětského
pacienta v jordánské nemocnici na urgentní
žádost UNHCR

UKRAJINA

Situace na východě Ukrajiny je nadále velice složitá a konfliktem jsou zasaženy tisíce civilistů. Stovky z nich byly následkem ozbrojených střetů či výbuchů min vážně zraněny. Vnitřně vysídlené obyvatelstvo vytváří silný tlak na zdravotnickou infrastrukturu a ukrajinské zdravotnictví

není schopno adekvátně a dostatečně na vzniklou potřebu reagovat.

Počet osob vyžadujících humanitární asistenci se pohyboval na hranici 5 mil. osob, přičemž kolem 21 tis. lidí bylo v důsledku ozbrojených konfliktů zraněno a vyžaduje lékařskou péči.

PŘÍBĚH TETIANY

Na začátku října byla v rámci programu MEDEVAC přivezena do Fakultní nemocnice v Hradci Králové devítiletá dívka Tetiana Chernobai z Ukrajiny, která byla zraněna po výbuchu granátu v ukrajinském městě Vuhlehirsk poblíž Doněcku. Granát zasáhl dům jejich sousedů, kde se dívka s maminkou právě schovávaly před útokem. Tetiana utrpěla vážné zranění nohy a 40% popáleniny po celém těle, byla odkázána na berle a invalidní vozík. Prošla celkem 13 operací; ta poslední, kterou

provedli lékaři z neurologického oddělení FN Hradec Králové, jí pomohla postavit se na vlastní nohy. Lékaři během operace uvolnili nervy ze zjizvenaté tkáně a díky tomu se začala obnovovat citlivost dolní končetiny. Díky intenzivní rehabilitaci se podařilo rozhýbat zatuhlý kotník tak, že při propuštění mohla dívka samostatně chodit bez opory. Po celou dobu hospitalizace byla přítomna maminka nemocné dívky, což mělo velice pozitivní vliv na psychickou pohodu malé pacientky.

V rámci prvního zdravotně humanitárního transportu státních příslušníků Ukrajiny v roce 2015 v programu MEDEVAC bylo do ČR evakuováno celkem 9 pacientů a pacientek a 2 osoby jako doprovod nezletilých. Realizace transportu byla koordinována Ministerstvem vnitra ve spolupráci se Zastupitelským úřadem ČR v Kyjevě, Ministerstvem zdravotnictví a Armádou ČR, která zajišťovala převoz zraněných pacientů do ČR.

Jednalo se o vnitřně vysídlené občany Ukrajiny z východních oblastí postižených ozbrojenými střety, kteří se v době transportu dlouhodobě nacházeli v oblasti Charkova. Do projektu zdravotně humanitární evakuace byla zapojena i Arcidiecézní Charita Praha jako poskytovatel tlumočnických služeb a služeb sociální asistence pacientům a pacientkám zařazeným do programu MEDEVAC.

Další zdravotně humanitární transport proběhl na podzim 2015, kdy byla do ČR v úzké spolupráci se Zastupitelským úřadem ČR v Kyjevě převezena na léčení ukrajinská dívka a její zákonný doprovod. (viz Příběh Tetiany)

Na přelomu září a října připravilo Popáleninové centrum Fakultní nemocnice Ostrava ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a pod hlavičkou programu MEDEVAC, ve vzájemné spolupráci se Zastupitelským úřadem ČR v Kyjevě, školení ukrajinského chirurga, specialisty na popáleniny. Školení zahrnovalo edukační přednášky, stáž na Trauma centru, klinice anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny a na závěr i stáž v Centru plastické chirurgie a chirurgie ruky ve Vysočém nad Jizerou.

Projekt v číslech

2

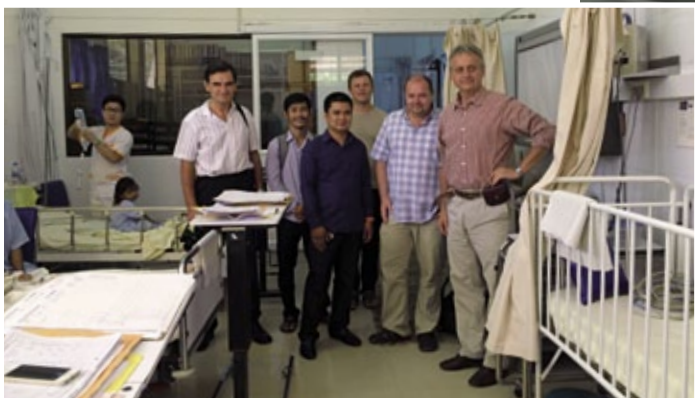
zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR (celkem 10 osob + 3 osoby doprovod)

1

odborná stáž ukrajinského chirurga (Popáleninové centrum FN Ostrava)

KAMBODŽSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Kambodža patří stále mezi nejchudší země regionu s nedostatečně zajištěnou zdravotní péčí. V Kambodži se ročně rodí odhadem tisíc dětí s vrozenou srdeční vadou, přičemž zdravotnický systém je schopen poskytnout péči pro zhruba 500 dětí. Kambodžský zdravotnický systém i přes mezinárodní podporu stále trpí nedostatečnou ekonomickou podporou, chybí adekvátní vybavení, stejně jako zkušený personál. Děti s vrozenou srdeční vadou umírají nejvíce v prvních dvou letech života. Program MEDEVAC zde působí s cílem vybudovat systém péče o děti s vrozenou srdeční vadou, zaměřený zvláště na léčbu nejmenších dětí ve věku do dvou let.

Cílem rekognoskační mise bylo zjistit současný stav dětské kardiologie a kardiochirurgie v Kambodži a posoudit možnosti chirurgické léčby vrozených srdečních vad v Kambodži v rámci programu MEDEVAC. Součástí rekognoskační cesty byla již reálná příprava mise zaměřené na operace srdečních vad v Phom Penhu.

Během dvoutýdenní mise lékařský tým Dětského kardiocentra FN Motol složený ze dvou kardiochirurgů a dvou kardiologů a doprovázený dvěma zdravotními sestrami provedl třináct operací dětských pacientů a pacientek ve věku od 1 roku až do 16 let. Při výběru pacientů a pacientek, při samotné operaci a v rámci pooperační péče lékařský tým spolupracoval s kambodžskými specialisty.

Projekt v číslech

1
rekognoskační cesta (FN Motol)

1
lékařská mise (FN Motol)

13
odborných operačních výkonů
(dětská kardiochirurgie)

KEŇSKÁ REPUBLIKA

Keňa je zemí obrovských kontrastů, sociálních i kulturních rozdílů, kde více než polovina obyvatel žije pod hranicí chudoby. Keňský zdravotnický systém se potýká s nedostatkem kvalifikovaných lékařů; zdravotní péče je zejména na venkově, kde žije zhruba 75 % obyvatel, špatně dostupná; specializovaná zdravotní péče je k dispozici pouze ve městech. Stejně jako v Kambodži je i zde problémem úmrtnost nejmenších dětí s vrozenými srdečními vadami.

Mezinárodní lékařský tým, vedený lékaři FN Motol, působil v hlavním městě Nairobi, kde se lékaři z FN Motol snaží dlouhodobě zprostředkovávat operace srdce dětem z chudých rodin. V rámci programu MEDEVAC bylo v roce 2015 odoperováno celkem 15 dětí ve věku 1 roku až 10 let s vrozenou srdeční vadou.

Dlouhodobým záměrem českých kardiologů je kromě operací dětských pacientů také zvyšování úrovně vzdělání místního zdravotnického personálu. Místní

lékaři a sestry se vzdělávají nejen při asistenci u samotných operací, ale i v rámci přednášek pořádaných českými lékaři.

Již v roce 2013 zde byl zahájen program katetrizačních ablací arytmií, které se v této nemocnici dosud nerealizovaly, protože nemocnice nedisponovala potřebnou technikou. Technické vybavení na operace tohoto druhu bylo nemocnici poskytnuto darem.

Projekt v číslech

1

lékařská mise (mezinárodní lékařský tým pod vedením FN Motol)

15

odborných operačních výkonů (dětská kardiologie)

IRÁCKÁ REPUBLIKA – REGION IRÁCKÉHO KURDISTÁNU

Region iráckého Kurdistanu je jednou z oblastí, která je také významně zasažena uprchlickou krizí v důsledku boje s Islámským státem v Iráku a v Sýrii. Dochází zde k obrovským pohybům syrských uprchlíků a vnitřně vysídlených osob – Iráčanů, kteří hledají útočiště před válkou. Na konci roku 2015 byl Irák jednou ze zemí s největším počtem vnitřně vysídlených osob na světě, celkem více než 4,4 milionů lidí. Počet syrských uprchlíků v Regionu iráckého Kurdistanu se pohyboval okolo 250 tisíc lidí.

Program MEDEVAC se v Regionu iráckého Kurdistanu soustředil na školení místního zdravotnického personálu jako pomoc kurdeckému zdravotnickému systému. V rámci školení přicestovalo do České republiky celkem 8 osob, čtyři chirurgové různých lékařských oborů, jeden anesteziolog, dva zdravotní bratři a jedna zdravotní sestra. Odborný program školení připravili lékaři a lékařky z I. chirurgické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Projekt v číslech

1

odborná stáž 5 kurdeckých lékařů
a 3 osob středního zdravotnického
personálu

ZASTUPITELSKÉ ÚŘADY ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRANIČÍ PŘI REALIZACI PROGRAMU MEDEVAC

Program MEDEVAC je nedílnou součástí širšího rámce aktivit České republiky v zahraničí. Jedná se např. o jeho komplementaritu se zahraniční humanitární pomocí v gesci Ministerstva zahraničních věcí nebo o jeho úzkou spolupráci s Programem Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům. Program velice úzce spolupracuje se zastupitelskými úřady České republiky, které mají neopomenutelný podíl na jeho úspěších.

Jordánské hášimovské království

Co mě jako první napadne, když jsem tázán na program MEDEVAC? Především hrdost. Hrdost na vynikající práci českých lékařů a lékařek v mnohdy složitých podmínkách arabského světa. Hrdost na pomoc, kterou poskytuje Česká republika a jejíž konkrétní výsledky mám možnost vidět okamžitě a bezprostředně. Tento pocit je násoben skutečností, že hlavními příjemci naší pomoci jsou syrské a jordánské děti v nelehké životní situaci, kterou samy nezavinily. Výkony českých lékařů a lékařek někdy zachraňují životy, vždy ale významným způsobem přispívají k zlepšení kvality života uprchlíků.

Jordánské hášimovské království bylo z hlediska české vlády a kritérií programu MEDEVAC logickou volbou. Nachází se zde 1,3 milionů syrských uprchlíků (z nich je jen cca polovina registrována Úřadem Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky), kteří se do sousední země neuchýlili kvůli získání výhod, ale z velmi prostého důvodu, a sice ohrožení vlastních životů. Zdravotní a sociální systém šesti a půl milionového Jordánska je zatížen na samou hranici únosnosti. Naše úsilí je proto zcela ve shodě se záměrem české vlády pomáhat v zemích přímo zasažených konfliktem, který v regionu Blízkého východu probíhá.

Program MEDEVAC je v Jordánsku realizován již několik let v součinnosti českého ministerstva vnitra, ministerstva zahraničních věcí a našeho zastupitelského úřadu. Velvyslanectví v Ammánu se podílí především na organizačním zajištění pobytu a práce českých lékařů v místních nemocnicích.

Asi nemusím zdůrazňovat, že program MEDEVAC představuje pro českou ambasádu v Jordánsku a všechny její pracovníky značnou zátěž mimo standardní pra-

covní povinnosti zastupitelského úřadu. Za sebe, a doufám, že i za ostatní zaměstnance našeho velvyslanectví, však mohu říci, že nasazení našich lékařských týmů, jejich obětavost a skromnost jsou pro nás všechny tou nejlepší motivací. Výkony českých týmů byly široce monitorovány místními sdělovacími prostředky a vysoce oceněny nejen jordánskou odbornou lékařskou veřejností, ale i prostými lidmi a vedením země.

Rád bych proto poděkoval všem, kteří se na úspěšné realizaci MEDEVACu podílí doma v České republice i v zahraničí, a vyjádřil naději, že podobně úspěšní budeme i v budoucnosti.

Mgr. Petr Hladík

mimořádný a zplnomocněný velvyslanec České republiky v Jordánském hášimovském království

LÉKAŘI A LÉKAŘKY V PROGRAMU MEDEVAC NA ZAHRANIČNÍCH MISÍCH

- 1 Proč jste se rozhodl/a absolvovat misi v programu MEDEVAC?**
- 2 Co pro vás program MEDEVAC znamená?**
- 3 Váš silný zážitek z programu MEDEVAC.**

FN MOTOL

Dětské kardiocentrum

Prof. MUDr. Tomáš Tláskal, CSc., FETCS

vedoucí mise dětské kardiochirurgie v Jordánsku a v Kambodži

1) a 2) Již dávno za studií mne velice oslovila kniha Alberta Schweitzera Lidé v pralese o charitativní pomoci tohoto lékaře, spisovatele, varhaníka a filosofa v Africe, kde založil ve městě Lambarene trvalou misi a pracoval tam mnoho let za mimořádně obtížných podmínek. Tento lékař byl jedním z mých největších životních vzorů.

Tak velkých činů a obětí bych já určitě nebyl schopen. Myslím si ale, že takové

osobnosti jsou nutné k tomu, aby si lidé uvědomili hodnoty lidského života, své poslání a svůj vztah k ostatním lidem.

Osobně si myslím, že lidé si mají a musí pomáhat, zvláště lidé relativně bohatí mají povinnost pomáhat lidem chudým a nemocným. Pomoc v oblasti zdravotnictví patří k nejefektivnějším a nejdůležitějším.

K účasti na mé první misi do Jordánska jsem byl vyzván vedením nemocnice a přednostou prof. Janouškem. Vzhledem k tomu, že mise byla úspěšná a přinesla mně osobně i ostatním lékařům z Dětského kardiocentra uspokojení z práce, jsme se s kolegy dohodli, že budeme v misích v Jordánsku pokračovat. Obdobně tomu bylo s misí do Phnom Penhu, třebaže tam nejsou z odborného hlediska podmínky tak příznivé.

V obou zmíněných oblastech je velké množství dětí s vrozenou srdeční vadou, které jsou ohroženy závažnými komplikacemi i smrtí a my máme možnost jim

I. chirurgická klinika hrudní, břišní a úrazové chirurgie

MUDr. Filip Burget
vedoucí mise traumatologie v Jordánsku

1) Vždy mě lákala medicína v extrémních podmínkách rozvojových zemí či válečných konfliktů a tímto způsobem se mi daří to aspoň částečně realizovat.

2) Díky MEDEVACu mám možnost přispět svými zkušenostmi lidem v zemích posti-

žených válkou či přírodní katastrofou. Jsem hrdý, že tuto pomoc potřebným mohu poskytnout v dresu České republiky.

3) Každá návštěva v uprchlickém táboře v Zaátari. Vždy mě překvapí svojí tvrdou realitou běžného dne místních obyvatel a já si uvědomím blahobyt a nadbytek, ve kterém v Evropě žijeme a kterého si nevážíme.

pomoci a vyléčit je. Současně máme možnost zlepšit úroveň dětské kardiologie a kardiochirurgie přednáškami a diskusemi s místním personálem.

Poznáním lidí, přírody a podmínek v rozvojových zemích umožňuje lépe pochopit mentalitu těchto lidí. MEDEVAC v mnoha směrech splňuje mé představy, jak je možné lidem v krizových oblastech pomáhat a jak je možné do této pomoci zapojit více zdravotníků pracujících v mnoha oborech.

3) Bohužel, žádné zcela mimořádné příběhy mne nenapadají. Zpravidla se totiž jedná o víceméně běžnou „profesionální“ práci na poli dětské kardiochirurgie, i když práce za ztížených podmínek s mnoha improvizacemi. To, co nás ale vždy dojíká, je velká vděčnost rodičů dětí po operaci, i když to někdy nedávají tak najevo. To, co si kardiochirurg více pamatuje, jsou některé složité vady nebo komplikace, které narušily operaci nebo

pooperační průběh, ale které se podařilo společným úsilím našeho týmu ve spolupráci s místním personálem úspěšně vyřešit.

MUDr. Roman Gebauer
vedoucí mise dětské kardiochirurgie v Keni

1) a 2) Pro MEDEVAC jsme se rozhodli po prvních 2 misích v Keni, které byly financovány nezávisle na něm. Je opravdu obtížné sehnat v ČR peníze na charitativní práci a program MEDEVAC pro nás znamenal větší finanční nezávislost a navíc důležitou logistickou pomoc, kterou zdravotnický tým k této práci potřebuje. Navíc MEDEVAC nyní znamená ucelenější a dlouhodobější program, který může místní nemocnici pomoci více než nepravidelné jednorázové akce.

3) Pacienti, bez pomoci v rámci MEDEVAC by zemřeli.

Klinika plastické chirurgie a Ortopedická klinika

MUDr. Martin Molitor, Ph.D.
vedoucí mise plastické chirurgie
v Jordánsku

1) Účast na humanitární misi pro mě vždy znamená velkou výzvu jak medicínskou, tak lidskou. Provádění složitých výkonů v improvizovaných podmínkách je vždy odborně obohacující. Z lidského hlediska mi imponuje to, že mám možnost pomoci lidem, kteří pomoc potřebují a nemají jinou možnost, jak se k této pomoci dostat.

2) Pro mě to znamená velký závazek vůči domovské klinice a nemocnici, vůči všem organizujícím institucím a zejména vůči lidem v postižených oblastech. I když je to časově a koordinačně zatěžující, rád se programu účastním.

3) Nejsilnější zážitky jsou dva. První je ohromující podpora organizujících institucí ČR a Zastupitelského úřadu ČR v Jordánsku. Druhým zážitkem, stejným jako jsem měl z mise v Sierra Leone, je důvěra, s jakou se pacienti na lékaře z ciziny obraceli.

Doc. MUDr. Jiří Chomiak, CSc.
vedoucí mise ortopedie v Jordánsku

1) Na jaře 2015 jsem byl přizván k jednání vedení Nemocnice Na Bulovce o potřebě dětského ortopeda do týmu, který by měl operovat syrské uprchlíky v Jordánsku. Při první květnové misi roku 2015 jsme operovali různé pacienty. Setkali jsme se s následky zranění – čerstvá zranění byla již ošetřena v rámci základní pomoci. Nicméně to byla především tzv. ztrátová poranění, kdy chyběly například úseky některé

kosti a přilehlé svaly. Dále to byly ale i typické vrožené vady, které u nás léčíme brzy po narození, jako je tzv. koňská noha vtočená nebo vrožené vykloubení kyčlí, dále nezhoubné nádory, následky porodní obrny pažní pleteně, ztuhnutí kloubů po bezvědomí. To byly stavy, které díky válečnému konfliktu nemohly být patřičně v Sýrii léčeny. Většinou se jednalo o dětské pacienty.

Poté jsem byl vyzván, zda bych se ještě zúčastnil druhé mise v listopadu 2015, což jsem přijal hlavně proto, že jsem chtěl „doléčít“ v první misi operované pacienty, což se podařilo, pokud se k léčení dostavili. Navíc přibyli další noví pacienti a v druhé misi byli léčeni i dospělí pacienti s těžkou artrózou kyčlí a kolenou.

2) Program MEDEVAC pro mě znamená především výzvu zapojit se do léčení stavů, s kterými se už v naší zemi nesetkáváme a dále – bez patosu – pocit, že můžeme pomoci lidem, kteří se jinak lékařské péče nedovolají, protože ji nemohou zaplatit.

Druhý význam této mise vidím v odborné rovině ve vztahu k odborné erudici. Ten spočívá jednak v tom, že se musíme během jednoho dne v Jordánsku rozhodnout, které pacienty budeme operovat a jaký operační výkon můžeme nabídnout. Přitom máme jen omezené vyšetřovací možnosti, především zobrazovacími metodami. To s sebou nese velkou zodpovědnost, protože se musíme spolehnout jen sami na sebe a nikoliv na názory a konzultaci některého kolegy, jak tomu je na domácím pracovišti.

Dalším faktorem potom je to, že musíme operační výkon provést tak, aby nevznikly komplikace, které by byly jen velmi obtížně řešitelné po našem odjezdu a zcela jistě by vrhly na celou misi MEDEVACu špatné světlo.

3) Silných zážitků z programu bylo více, hlavně když jsme viděli úspěšné výsledky léčení pacientů a jejich samotný údiv, ale nejsilnější byly asi ty, když nám někteří rodiče dětských pacientů skutečně upřímně děkovali se slzami v očích.

FAKULTNÍ NEMOCNICE
OLOMOUC

**Traumatologické oddělení
a Oddělení rehabilitace
a Klinika anesteziologie,
resuscitace a intenzivní
medicíny**

MUDr. Lenka Obare-Pyszková
vedoucí mise traumatologie v Jordánsku

1) Primární rozhodnutí o účasti na programu MEDEVAC bylo uskutečněno vedením FN Olomouc. Následně to byl rozjetý vlak, ze kterého se dalo těžko vystoupit, ale myslím, že nikdo z nás, kdo se mise účastnil, nelituje.

2) Je to možnost, jak medicínsky pomoci lidem, kteří pocházejí ze zemí zmítaných válkou.

3) Být součástí perfektního týmu FN Olomouc, který dokázal pracovat v naprosto rozdílné kultuře. Byli jsme schopni táhnout za jeden provaz a pomáhat jeden druhému. Dalším silným zážitkem bylo poděkování syrského otce za operaci jeho dítěte, sám evidentně na tom byl ekonomicky velmi špatně, ale každému z nás daroval „džusík“ a slova díků. Bylo jasné, že je to maximální projev vděčnosti.

Oční klinika

Prof. MUDr. Naďa Jirásková, Ph.D.
vedoucí mise oftalmologie v Jordánsku

1) Oční klinika byla oslovena vedením naší fakultní nemocnice, a protože jsem se vždy chtěla nějaké mise zúčastnit, ráda jsem tuto nabídku přijala.

2) Myslím, že je to skvělá myšlenka a tento program pomohl za dobu svého trvání mnoha lidem.

3) Vděk a obdiv odoperovaných pacientů.

HISTORIE PROGRAMU MEDEVAC

Počátky programu MEDEVAC (z angl. Medical EVACuation) sahají do začátku 90. let, kdy probíhal válečný konflikt v Bosně a Hercegovině.

Jedna z prvních, kteří se dostali do České republiky na léčení, byla čtyřletá holčička Alesandra Vujica, kterou v bosenském městečku Busovača zranil granát. Místní lékaři ji s maximálním nasazením pomohli přežít. Její zranění však vyžadovala odbornou, specializovanou pomoc. Bylo to poprvé, kdy Česká republika realizovala program MEDEVAC.

Od roku 1993 do roku 2014 bylo do České republiky evakuováno na léčení celkem 210 pacientů a patientek, převážně dětí.

MEDEVAC 1993–2014

Země původu (chronologicky)	Počet pacientů
Bosna a Hercegovina	17
Kosovo	40
Čečensko	1
Irák	42
Pákistán	10
Afgánistán	14
Kambodža	10
Libye	20
Barma	3
Sýrie	14
Ukrajina	39
Celkem	210

